

ЮБИЛЕЙ

Салынган борчланы бет жарыкълы толтургъандыла, жамауатны сакълауна тийишли болгъандыла

Жыйылыну ача, **Юрий Коков** озган 20 жылны ичинде айыруу системада ишленгенге къыйын эм жууаплы борчну тамамларга тюшгенин чертгенди. «Алай сиз аланы бет жарыкълы толтургъансыз, адамланы жанындан ышанылулукъга кертичи болгъансыз», - дегенди ол.

Юрий Александрович КъМР-ни Айыруу

Вячеслав Гешев селешеди.

комиссиясы биринчи кюнден башлап къырал власть органла, политика партияла, жамауат къыймылдаула бла хайырлы байламлыкъла къурагъанын энчи белгилегенди. Аны хайырындан а тюрлю-тюрлю даражалы къол кетюрюле чырмаусуз, кемчиликсиз, къураулу бардырылгъандыла, деп белгилегенди.

Шендою технологияланы жашауға сингдириуге энчи эс бурлгъанын артыкъда магъаналы сагагъанды республиканы Башчысы.

«Алай бла къол кетюрюню бардыргъанда, бюллетеньлени санагъанда, керюмдюлени чыгъаргъанда ышангылыкны, тюзюкню, бек башы уа ачыкълыкны жалчытырға онг барды. Аны хайырындан а былтыр РФ-ни Ара айыруу комиссиясы бизни республиканы федерал айыруу аймагъы бардыргъанды.

Юрий Александрович айыруу системаны мурдорун салгъанланы да алгъышлагъанды. «Сизге къыраллыбызны тарыхында бек къыйын кезюмде ишлерге тюшгенди. Шендою болумда уа ишинде эм башха тюзюкню салгъан айыруу системасы демократиялы къыралны тутучу айыруу жалчытырға онг боллукъ туюлюду», - деп чертгенди ол.

Айыруу комиссия къол кетюрюу жаны бла системаны айнытырға, халкъны право билимин игилендирирге, бу ишлеге жаш адамланы къатышдырырға, айыруу эркинликлени

Тюнене Нальчикде Правительствоу юйюнде КъМР-ни Айыруу комиссиясы къуралгъаны 20 жыл толгъанына аталып къууанчы жыйылыу болгъанды. Анга республиканы Башчысы Юрий Коков, Парламентни спикери Татьяна Егорова, премьер-министр Мусукланы Алий, РФ-ни Къырал Думасыны депутатлары Геккиланы Заур бла Анатолий Бифов, Правительствоу членлери, депутатла, районланы бла шахарланы администрацияларыны таматалары, политика партиялары, жамауат биригиулен келечилери, айыруу системаны ветеранлары да къатышхандыла.

сакъларга тийишли болгъанын да айтханды. «Сиз бу жууаплы эм магъаналы борчланы бет жарыкълы толтургъангъа уа ишлегиим жокъду», - дегенди ол сёзюню ахырында.

Ызы бла Юрий Коков айыруу системаны айнытырға улуу къыйын салгъан эмда кеп жылланы бет жарыкълы ишленген бир къауум адамга къырал саугъаланы бергенди. КъМР-ни Башчысыны Указы бла Айыруу комиссияны башчысы **Вячеслав Гешев** «Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы юристи» деген ата тийишли керюлгенди. Аны орунбасары **Сергей Евтушенкога** эмда районлада жер-жерли айыруу комиссиялары келечилери **Эфендиланы Заурбекге, Хамитби Бештокова, Хасанби Гогудзокова, Владимир Жаховка** Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы берилгенди.

Ызы бла **Вячеслав Гешев** селешгенди. Ол КъМР-де къол кетюрюу система Россейни

политика мурдорун алышынган кезюмде къуралгъанын айтханды. «Озган ёмюрюню 90-чы жылларында къысха заманны ичинде Парламент бла бирге тийишли законла жарашдырылып, къабыл керюлгендиле. Заман къыйын болгъанына да къарамай, республиканы биринчи президентин, депутатланы айыруу бир тюрлю дауруссуз, къауғасыз бардырылгъандыла», - дегенди ол. Вячеслав Мицевич мындан ары да КъМР-ни Айыруу комиссиясы кесини борчларын бийик даражада толтуруп, къол кетюрюу кампаниялары бузукъсуз бардырылгъанын чертгенди.

Ветеранланы атындан а КъМР-де Адамны эркинликлери жаны бла уполномоченный **Зумакуланы Борис** селешгенди. Ол республиканы Айыруу комиссиясына 2001-2007 жыллада башчылык этгенди. «Бюгон юбилейни белгилерге битеу власть органланы

келечилери, политика партиялары, жамауат организацияларыны къуллукчулары да жыйылгъанлары Айыруу комиссия шендою демократиялы Къабарты-Малкъарны айнытырға улуу къыйын салгъанына шагъатлык этеди», - деп чертгенди ол.

Айыруу системада ишленген бир къауум КъМР-ни Парламентини Сыйлы грамотасына тийишли болгъандыла. Аланы берирден алға уа спикер **Татьяна Егорова** юбилейланы алгъышлагъанды эмда шендою Россейде къол кетюрюу баш демократиялы жетишим болгъанын чертгенди.

Андан сора да, ол кюн КъМР-ни Правительствоу Сыйлы грамоталары, РФ-ни Ара айыруу комиссиясыны бла КъМР-ни Айыруу комиссиясыны, жалыначкъсыз профсоюзланы федерациясыны сыйлы белгилери бла грамоталары да берилгендиле.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Ачыкъ ушакъ

Юрий Коков Халкъла аралы черкес ассоциацияны акъсакъаллары бла тюбешгенди

Тюнене Правительствоу юйюнде КъМР-ни Башчысы **Юрий Коков** Халкъла аралы черкес ассоциацияны акъсакъаллары бла тюбешгенди. Ушакъгъа **Х.Х. Сохроков, А.А. Афаунов, К.М. Ажахов, В.И. Губачиков, Н.М. Гуцетль, К.Ф. Дзамиков, Ф.А. Хараев, К.К. Эфендиев, Б.Л. Беров, Ж.А. Калмыков, А.Ш. Мамхегов, И.Ш. Машбаш, З.А. Нахушев, А.Д. Охтов, В.К. Сохов, В.Х. Темирканов, М.М. Хафиц** къатышхандыла.

Тюбешюмде Къабарты-Малкъарны Къарачай-Черкес эмда Адыгея республикала бла регионла аралы бирге ишлеуно, Адыганы кюннен белгилеуно эмда Халкъла аралы черкес ассоциацияны быйыл 19-чу сентябрьде Нальчикде ачылык конгрессине хазырлануу амаллары бла онглары сюзюлгендиле.

Ушакъгъа къатышханла Рос-

сейни халкъларыны биригиулюклерин кючлендирирге, битеуло экономиканы бла культураны айнытырға кереклисин бир ауздан айтхандыла. Алай дуния тюрлене барады, дегенди кесини селешюмюнде Исхак Машбаш, адыганы тарыхларын ырахатлыкны бузар муратлада хайырланганла болгъанларын керюп турабыз. Ма алагъа къажуу бирча сюелирге, кючюбюзно бирик-

дириу, оюмлу мадарла этиу бла жууап берирге керекбиз. КъМР-ни Башчысы тюбешюмге къатышханланы МЧА-ны борчларын тюз ангылагъанлары, аланы тамамлануу келишиуло амалларын табарга итингенлери ючюн жорек ыразылыгын билдиргенди.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоу пресслужбасы.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны стипендияла жаны бла эксперт советини къауумун къабыл керююню юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны БУЙРУГУ

1. Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны стипендияла жаны бла эксперт советини керюютюлген къауумун къабыл керюрге.
2. «Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны стипендияла жаны бла эксперт советини керюютюлген къауумун къабыл керююню юсю-

ден» Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны 2014 жылда 24-чу мартда чыгарылган 21-РГ номерли буйругу кючюн тас этгенге санаргъа.

3. Бу буйрукъ анга къол салынган кюннен башлап кючюне киреди.

Ю. КОКОВ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2015 жыл 27-чи август, №107-РГ

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы 2015 жылда 27-чи августда чыгарылган 107-РГ номерли буйругу бла къабыл керюлгенди

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны стипендияла жаны бла эксперт советини КЪАУУМУ

Кодзоков М.М. - Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны Администрациясыны Таматасы (эксперт советини председатели)
Емузова Н.Г. - Къабарты-Малкъар Республиканы Правительствоу Председателини орунбасары-Къабарты-Малкъар Республиканы билим берюу, илму эмда жаш тёлону ишлери жаны бла министри (эксперт советини председателини орунбасары)
Альтудов Ю.К. - бийик профессионал билим берген «Х.М.Бербеков атлы Къабарты-Малкъар къырал университет» федерал къырал бюджет билим берюу учрежденияни ректору (ыразылыгына керю)
Алажев А.К. - бийик профессионал билим берген «В.М.Коков атлы Къабарты-Малкъар къырал аграр

университет» федерал къырал бюджет билим берюу учрежденияни ректору (ыразылыгына керю)
Бербеков К.З. - Къабарты-Малкъар Республиканы Жаш тёлу правительствоу председатели
Жанатайлы С.А. - Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председателини орунбасары
Киринов А.В. - Къабарты-Малкъар Республиканы билим берюу, илму эмда жаш тёлону ишлери жаны бла министрини орунбасары (эксперт советини секретары)
Рахалыан А.И. - бийик профессионал билим берген «Искусстволаны Шимал-Кавказ къырал институту» федерал къырал бюджет билим берюу учрежденияни ректору (ыразылыгына керю)

Къууанчы жыйылыу

Байракъ эмда майдалла

Тюнене Нальчикде **Къырал концерт залда бардырылган жыйылыуға МЧС-де къуллук этгенге келген эдиле. Анда алагъа Россей Федерацияны бу службасыны байрагы къууанчы халда берилгенди.**

Аланы алгъышлай, КъМР-ни Правительствоу Председателини орунбасары **Владимир Битоков** ала, кеслерини жашауларына къоркъуу тюшгенине да къарамай, къыйынлык болган жерге не заманда да биринчи болуп жетгенлерин чертгенди. «Кёллени жашауларын ёлюмден къутхаргъансыз. Кюн сайын да сиз таулада боранды, къарды деп къарамай, керек кюн ары тебирейсиз, черекле къутуруп келгенде, жер төгенде да биринчи болуп келесиз, адамланы ырысхаларын, малларны да къутхарасыз. Сау болугъуз, кюн сайын да сизге ышанылулукъ уллуду», - дегенди.

Андан сора Нальчикде Православный килисаланы таматасы **Валентин Бобылёв**, МЧС-де къуллук этгенлени ишлери къоркъуулу болгъанын чертип, ала хар заданиядан да хатасыз къутулурча тилек этгенди. Чюй-

ют общинаны жаш тёлуюно атындан **Исса Ханукаев** селешгенди. «Жаланда бек кючлюле, къарулула келялыккъдыла башхалагъа болушлукъгъа. Сизни ишигиз аз болуп, сиз къыйынлыкдан къутхарган адамла уа кеп болсунла. Бир адамны къутхаргъан, дунияны къутхаргъаннга тенг болады. Ишигизден къууангысыз», - дегенди.

Россейни МЧС-инде кеп жылланы ишлеп, бусагъатда солудда болгъан **Борис Романенко** уа

къонакъланы, МЧС-де къуллук этген хар кимни да байрамла эмда байракъны берюу бла алгъышлагъанды. Бу иш жореклени къозгъагъанын, бютонда иги къуллук этерге кёллендиригени да чертгенди. «Мен жаш заманымда Ата журтубузга тюз ниетли къуллук этерге ант этген кезюмюмде керген эдим байракъны. Ол заманда мени жорегими ургъанын бюгон да унутмайма», - дегенди ветеран.

Ахыры 2-чи бетдеди.

ТАПЛАНДЫРУУ Ток ючюн тёлёуну системасы жангыртылады

- Нальчик шахарда электрокюч сётьлеге къарагъан «Кабалкоммунэнерго» муниципал унитар предприятие автомат халда къаллай бир ток кюратылгъанын тинтирча системаны жарашдырып бошай турады, - деп билдиредиле организацияны пресслужбасындан.

Бу ачыкъ акционер обществоу болушлукъу бла токну санагъан сечтикледен информация жыйып, радиомедем бла **Стек-Энергону** бир базасына билдирип турурча программа хазырланады. Автомат халда ишлеген жангы система, энчи арбазла эм организацияла къаллай бир ток кюротханларын, аны не багъа бла сатып алгъанларын тергеп, ненча тёлерге керек болгъанына квантация жарашдырылкъды, башха жумушланы да тындырылкъды.

Ток ючюн ача тёлерге сойгден адам программаны чеклеу, квантация бла жууукъда орналгъан почтада, банкда да 13 эм 3,1 процентге ёсгендиле. Жумуртха жылны биринчи жарымында 108 миллиондан аслам алынганды. Ол керюмюдө былтырны бу заманындан эсе 2,7 процентге кёлду.

Бизни корр.

Митинг

Тюнене Нальчикде **Музыка театры аллында «Юйюпозге да мамырлыкъ» деген жамауат организация къурап «Терроризмге къажуу бирча сюелейик!» деген ат бла митинг болгъанды. Ол Север Осетия-Аланияны Беслан шахарында бир талай жыл мындан алгъа болгъан бушуулу ишлеге жораланып бардырылгъанды. Анга жамауат организацияланы, «Едина Россия», ЛДПР партиялары келечилери, Улуу Ата журт урушну ветеранлары, Нальчикни жер-жерли самоуправление Советини депутатлары, дин ахлула, жаш тёлу, школчула да къатышхандыла.**

Тизгинлерибизни къаты бирикдирейик

Митинг «Юйюпозге да мамырлыкъ» деген жамауат организацияны башчысы **Сафудин Шибзухов** ачанды.

«Бизни бюгон бери жыйгъан 2004 жылда Бесланда болгъан бушуулу ишледиле. Эсигизге тошорногъоз ол кюн, 1-чи сентябрьде, школгъа сабийле, аланы ата-аналары, ынчалары, аппалары, эгечлери, къарындашлары да къалай къууанып, омакъ кийинип келген эдиле. Юч кюнню ичинде Бесланы школунда сабийлени, абаданланы да бегитип, террористле суу уртам окуна да бермегендиле. Ол кондеде юч жюзден аслам адам ёлгенди. Бек гитче сабийге алты ай бола эди. Къаллай къыйынлыкъды ол, къаллай бушууду. Аны унутур амал жокъду.

Болсада бир-бир малхунияла, багыр башларын кетюрюп, адамланы ёлтюрюрге барадыла, халкъ аслам жыйылгъан, айланган жерледе чачдырыу ишлерин этдиле. Бизни бюгон бери келтирген да ма

ол затлагъа къажуулу бузду. Биз биригип сюелсек, къаты къабыргъаны ауудуру онг жокъду», - дегенди ол. Нальчикни сыйлы гражданин, ветеранланы шахар советини председатели **Абдуллананы Мустафаны** оюмуна керю да, террорчулукъда культуру ючюн, къаты биригирге керекбиз. Майданга келгенлеге ыспас этебиз мамырлыкъ, чачдырыусуз, окъ тауушсуз жашау жанлыбыз, дегенди.

КъМР-ни Парламентини депутаты, суратлау искусстволаны музейини директору **Рита Таова** да тынчылыкъ, монтул республикада жашаргъа, тамлагъы кюннге ырахат тюберге сойгенин билдиргенди. «Бизни барыбызны да сейрибиз - республикабызны айнытууду. Бюгонюмде бир бирини ангылауукъ, бир бирге тёлуюнлукъ, туугъан жерибизге соймеклик, терроризмге къажуу бирден сюелиу келтирликди барыбызны да биз сойгенча ырахатлы жашауға», - дегенди.

КъМР-ни Парламентини Жаш тёлу палатасыны председатели **Сергей Шестирибуев** да адамны жашауун алырға бир киши да эркин туюлюду деп чертгенди. КъМР-ни Жазычуларыны союзуу правленийни председатели **Бейпайланы Муталип** а хар кимни да биригирге чакыргъанды.

«Бир болсакъ, бизни хорларыкъ кюч чыгарыкъ туюлюду. Бизни бир бирден айырырға кюрешгенлеге жол бермеге керекбиз. Республиканы постлери, жазычулары не заманда да адеп-къылыкны сакъларгъа кюрешгендиле. Мен Россейни кеп шахарларын болгъанма, анда литераторла уа бир ауздан: «Къабарты-Малкъар жаннет жерди, аны себегли мамырлыкны сакъларгъа кюрешмиз», - дей эдиле. Барыбыз да аны кюрорулайыкъ», - дегенди.

Митинг ахырында жыйылганла резолюцияны проектин къабыл кергендиле.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.

Экономика

Эл мюлк продукцияны ёлчеми ёседи

Къабарты-Малкъарда озган жети айгъа эл мюлк продукцияны керюмдосу 6,2 процентге ёсгенди, деп билдиредиле Каббалкстандан.

Быйыл республикада фермерлени, энчи эллилени да продукцияларын ары къошуп, 14, 2 миллиард сом багъасы сатхандыла. Ол бирси жылла бла

тенгешдиргенде, 6 процентден аслам болады.

Быйыл биринчи августда белгиленгенге керю, Къабарты - Малкъарда тууар малланы саны 274 мингге жетип 3,2 процентге ёсгенди. Къойла бла эчкилени саны уа 398 минг болады. Ол а озган жыл бла тенгешдиргенде, 5,6 процентге асламды.

Бу жыл этден 54 минг тонна сатылгъанды, сют а 247, 4 минг тонна сауулгъанды. Былтыр бла тенгешдиргенде, ала экиси да 13 эм 3,1 процентге ёсгендиле. Жумуртха жылны биринчи жарымында 108 миллиондан аслам алынганды. Ол керюмюдө былтырны бу заманындан эсе 2,7 процентге кёлду.

Байракъ эмда майдалла

Ахыры. Аллы 1-чи бетдеди.
РФ-ни МЧС-ини КъМР-де Баш управлениясыны таматасы Михаил Надежин а бююнню кюн тарыхда къаллыгын чертгенди. «Нек дегенде ол бизге Хорламы 70-жыллыгында, МЧС кыралганлы да 25 жыл толгъан заманда берилгенди. Службабызны даражасын кетюрюде да алгъа атамды. Шендю залда олтургъан генералланы, управленияда ишлегенлени, къонакъланы да, КъМР-ни МЧС-инде къуллукъ этгенле мындан ары да тутхан жумушларында бет жарыкълы боллукъларына ийнандыргъа эркин этигиз», - деп, ол энчи составны алгъышлагъанды.

Андан сора хычыуун иш да башланганды. Аны толтургъа сахнага Россейни МЧС-ини Шимал Кавказда регион бөлнюню арасыны начальниги биринчи орунбасары генерал Ленников Виталий Геннадьевич чыкъгъанды. Ол къутхаруучулар эмда от ёчлютюде бир талай жыл ишлеп кетгенлени саугъалагъанды. Алай бла генералны къолундан къыйын болумлада тирилиги ючюн РФ-ни МЧС-ини майдалын Сергей Бочкарев, врач Артур Хаздугов алгъанды. «Эльбрус» бийик тау къутхаруу отряддан Абсууаланы Адамеи бла Глашланы Ислам а Баш управленияны сыйлы грамоталарына тийишли болгъанды.

МЧС-ни от ёчлютючулерини 365 жыллыгы бла байламлы майдал бла уа от ёчлютючу службаны ветераны отставкадагы полковник Владислав Хожужоков, отставкадагы полковник Ауладин Хамжув, отставкадагы подполковник Къумукъланы Азрет да саугъаланганды. Ала жаш къутхаруучулары юйретуге салгъан къыйынлары ючюн алгъандыла ол саугъаланы.

Къууанчлы жыйылыу РФ-ни эмда КъМР-ни гимнлерин согууу бла бошалганды. Жыйылыу ахырында Виталий Геннадьевич журналистлени сорууларына жууапла бергенди. 2014-2015 жыллада Шимал Кавказда болгъан быллай учреждениланы барына да байракъла берилгенин, Къабарты-Малкъарга ол кезю бююн жетгенин, аны бла байламлы управленияда, аны бөлнюлеринде къуллукъ этгенле да уллу жууаплылыкъ сезгенлерин, байракъны сыйын, намысын да не заманда да бийикде тутаруучуланы юйретуге салгъан къыйынлары ючюн алгъандыла ол саугъаланы.

Къууанчлы жыйылыу РФ-ни эмда КъМР-ни гимнлерин согууу бла бошалганды. Жыйылыу ахырында Виталий Геннадьевич журналистлени сорууларына жууапла бергенди. 2014-2015 жыллада Шимал Кавказда болгъан быллай учреждениланы барына да байракъла берилгенин, Къабарты-Малкъарга ол кезю бююн жетгенин, аны бла байламлы управленияда, аны бөлнюлеринде къуллукъ этгенле да уллу жууаплылыкъ сезгенлерин, байракъны сыйын, намысын да не заманда да бийикде тутаруучуланы юйретуге салгъан къыйынлары ючюн алгъандыла ол саугъаланы.

ХОЛАЛАНЫ Марзият. Суратланы автор алгъанды.

АКЦИЯЛА

Мамырлыкъ - неден да багъалыды

КъМР-ни Басма эмда асламлы коммуникацияла жаны бла къырал комитети «Терроризмге къажар» деген ат бла сабийлени эмда жаш адамланы араларында сурат конкурс бардыргъанды. 2014-2015 окъуу жылланы ичинде кеслерини ишлерин кепле жибергендиле. Алагъа комитетни председатели Людмила Казанчева башчылыкъ этген жюри багъа бичгенди. Сайланган суратлагъа, плакатлагъа кере энчи белгилери бла келлекле, календарыла да хазырланган эдиле.

Ала озгъан орта кюн Нальчикде Ленин атлы проспектеде Терроризмге къажар юрешде бир ниетлиликни кюнине атылып бардырылган акцияны кезиуонде юлешингендиле. Нальчикде сатуу-алуу-технология колледжни студентлери Басманы юйюню аллындан башлап проспект бла ёрге, эншиге озгъан хар кимге да «Биз мамырлыкъ жанлыбыз!», «Терроризмге къажар!» деген жазуулары болгъан футболкала бла календарыла,

«Биз мамырлыкъ жанлыбыз!», «Терроризмге къажар!» деген жазуулары болгъан футболкала бла календарыла,

блокнотла да берип тургъандыла. Аланы алгъанла алгъа абызырай эдиле, бир кесекден а ырызлыкъларын билдиргендиле. 3-чю сентябрь не кюн болгъаны аладан кепле биле эдиле. Мамырлыкдан багъалы зат болмагъанын эсгерте турургъа кереклисин черте эдиле. Терроризмге къажар юрешде бир ниетлиликни кюнине 2005 жылдан бери белгилениди. Кеси да Бесланда 2004 жылда биринчи-ючюнчю сентябрьде болгъан бушуулу иш бла байламлыды. Ол кюн адамла бирге жыйыладыла, бир уллу кюч болгъанларын кёргозют, терроризмге бир заманда да жол бермесликлерин айтадыла.

ДАЛХАТЛАНЫ Марзият.

Окъуучула кюйсюзлюкге «угъай» дегендиле

Тюнене Бахсан муниципал району школларында Терроризмге къажарлыкюню кюнине жораланып жыйылыула, линейкала, митингле болгъандыла. Исламей элчи 4-чю номерли школунда «Бизни эсибиздесе, Беслан» деген чакъырым бла жигитлики дерслери бардырылгандыла. «Бизни дуния террорсузду» деп дагъыда конкурсла да ётгендиле. Хар сабий мамыр жашаууну, урушну къалай ангылагъанын юсюнден жерде, къагъытта да сурат ишлегенди.

«Беслан...11 жыл озгъандан сора» деген митинге Бахсан району администрациясыны, билим беруу управленияны келечилери да къатышхандыла. Мында 2004 жылда Бесланда болгъан ишни юсюнден кино да кёргозютгенди.

«Бизни дуния террорсузду» деп дагъыда конкурсла да ётгендиле. Хар сабий мамыр жашаууну, урушну къалай ангылагъанын юсюнден жерде, къагъытта да сурат ишлегенди.

«Аманлыкъ этерге, мамырлыкъны бузаргъа не заманда да тынчды. Бек аману а бююнлюкде терроризмди. Анга къырал, миллет, дин дегенча ангылаула жокъдула», - деп чертгенди району администрациясыны башчысы орунбасары Олег Каздохов. Ахырында жыйылгъанла террористлени къолундан ахжымлы ёлгенлени барына да сый бере бир минутну шош соелгендиле. Терт жюзге жууукъ окъуучу уа, гурен туруп, Бесланга аталгъан сурат ишлеп, ол шахарны эслеринде тутханларын, терроризмге къажар болгъанларын кёргозгендиле.

Бизни корр.

Эсгерте

Эл устазны сыйын кёре

Урван району Урван элинде эл устазгъа республикада биринчи эсгерте ачылганды. Уллу кетюртмеде ачылып тургъан букварь салыныпды. Аны ич жанында сабийле школда окъуп башлагъанлай эшитген баш магъаналы сёзле бардыла - ана,Ата журт, мамырлыкъ, шухулукъ. Къатында уа - глобус. Тыш жанында уа: «Устаз билим береди, билим а санга саулай дунияны ачарыкъды...», - деп жазылганды. Аны тюбюнде да быллай сёзле: «Эл устазгъа уллу хурмет бла».

Бу огъурлу ишни башламчысы эмда къураучусу Урванда школну 1959 жылда майдалгъа бошагъан, андан сора Бауман атлы МВТУ-да окъуп чыкъгъан, дипломат болуп ишлеген, бусагъатда запасдагы эмда резервдеги офицерлени организациаларыны Халкъла аралы консультатив комитетини генералъны секретары **Анатолий Кумахов**у. Устазны магъанасы айтып-айтамза улуу болгъанын чертип, ол школчуланы эслерин школда алынган билим артыкъда эсде къалгъанына, ол керти окъуна битеу дуниягъа кёз ачдыргъанына бургъанды.

Анатолий Кумахов Урван району эмда элчи да администрацияларына, скульптор **Хазиз Кучмезов**ха бла художник **Сергей Лазников**ха эсгертемени ишлеуге себеплик этгенлери ючюн жюрек ырызлыкын билдиргенди.

Къабарты-Малкъарны Правительствосуун Председатели орунбасары **Владимир Битоков** да бу огъурлу ишге къатышханлагъа ыспас этгенди, ол ёсюп келген телюню адеп-къылыкъгъа юйретуге уллу себеплик этеригине ишексиз болгъанын айтханды. Ахырында быллай назму тизгинле окъгъанды: «Учитель, пред именем твоим,позволь смиренно преклонить колени».

Администрацияны башчысы **Азамат Кошеев** а жыйылгъанланы барысын да Къыраллыкны эмда Билимни кюнлери бла алгъышлагъанды, Урван районда эл устазгъа эсгерте ачылганы быллай аламан байрамланы кезиуонде тюшгени бютюнда къууандыргъанын эмда ёхтемлендиргенин чертгенди. «Ол Россейни битеу педагогларына да уллу хурмет этиуню белгисиди», - дегенди.

Урван району администрациясыны пресс-службасы.

Эс бургузъ

WhatsApp терс хапарла жаяды

Къабарты-Малкъар Республикасы Урунуу, иш бла жалчытуу эмда социалъны къоруулау министерствосу WhatsApp деген мобилъны приложение жайгъан билдирю терс болгъанын жамауатны эсине салады.

Арт конлде шахарчыла ким эсе да жарашдыргъан быллай текстни бир бирлерине жиберип турадыла: «Юч эм андан да кеп сабийлери болгъан ата-анала эс бургузъ! Сизни биринчи классха баргъан балачыгыгъыз бар эсе, социалъны къоруулауу управлениясына барып, 14 минг сом алыргъа заявление жазыгъыз. Бу шартны телефон бла башкалагъа да билдиргиз. Биринчи классха баргъан балачыкъ, ахшы жолгъа!».

Къабарты-Малкъарны законларында аллай телюе кёргоз-толмейди. Бююнлюкде ол хапар терс болгъанын Липецк областны,Якутскны,Алтай крайны, Петропавловскну бла Севастопольну управлениялары бла администрациялары билдиргендиле.

Бесланны 1-чи номерли школуну окъуучусу Амина Качмазовагъа 17 жыл толгъанды. Ол онбир жыл мындан алгъа кёрген къыйынлыкъланы юслеринден Интернетде кесини эсгерюлерин басмалагъанды. Аланы окъгъан тынч туйюлдо, 7-жыллыкъ кызычыкъ ёлюнюю кёзлерине къарагъанды. Бу статьяда сизни да аны эсгерюлери бла шагъарей этерге сюеме: «Мен школгъа эки нёгер къызым бла бирге баргъан эдим: Алина эмда Ляля Кетовала бла. Ала экиси да ол терактада ёлгендиле. Эгечле менден 7 жылгъа тамата эдиле. Ала кеслерини классла бла сюевдиле, мен да кесимикилеге кетдим. Андан ары уа билесиз: чачдырыула, ёлтюрюле...»

Гурфова Бэлла Владимировна

2015 жылда 29-чу августда бизни коллегабыз, республикалы радионун башчысы, ахшы адам Бэлла Владимировна Гурфова кеп заманын къыйын ауруп ёлгенди. Радио журналист усталыкны 1983 жылда сайлап, ол «Къабарты-Малкъар» ВТК» къырал казна учрежденияны редакторундан башлап директоруну орунбасарына дери ёсгенди. Аны къуру биресине ишлегенле угъай, радиога тынгылауучула да сюегендиле, уллу хурмет да этгендиле, факмусуна баш вургъандыла.

Бэлла Владимировна таза ниетли, адепли адам болгъанды.

Огъурлулугу, жюрек халаллыкы, жууаплылыкы, ишин уста билгени бла айырмалы эди. Адамла бла сёлеше билгенди, бир тил табалганды. Кёплеге ол устазлыкъ, насийхатлыкъ этгенди, ахшы шухё болгъанды. Аны жарыкъ сыфаты бизни эсибизден бир заманда да кетерик туйюлдо.

«Къабарты-Малкъар» ВТК» къырал казна учрежденияны коллективи Бэлла Владимировна Гурфова замансыз дуниядан кетгенине уллу бушуу этеди эмда аны жууукъларына бла ахлуларына къыйгъы сёз береди.

3-чю СЕНТЯБРЬ - ТЕРРОРИЗМГЕ КЪАЖАУ КЮРЕШДЕ БИРИГИУНО КЮНЮДЮ

«Къыйынлыкъ жашаууну, адамланы бютюн бек сюерге кереклисине, ол уллу саугъа болгъанына тюшюнкюргенди»

Беслан. 2004 жыл 1-чи-3-чю сентябрь. Билимни кюнине къууанып школгъа жыйылгъан сабийликле, устазла, ата-анала да быллай «байрамны» ахырта сакъламай эдиле. Къолларында саугуулары болгъан аманлыкъчыла, мингден аслам адамны, аладан кёбюсю уа сабийле эдиле, жесирге алып, юч кюнню бла эки кечени Бесланны 1-чи номерли орта школуну спортзалында тутхандыла.

Бу терактада 284 адам ёлгенди, дагъыда 13 арта жараландан больницада ауушханды. Аманлыкъчыла терезеден атхан эр кишилени ёлоклерин чыгъарабыз деп МЧС-ни 2 келечиси, сора 3-чю сентябрьде штурмну кезиуонде да 10 спецназчы жоюлгандыла. Кюйсюз, ачы тарихле!

«Арбазгъа бовикле киргенде, тегерек жилиудан сарнаудан, къычырыкъладан талады. Бандитле бизни спортзалгъа къууандыны. Адамланы ызларындан чаба, биринчиден котельнягъа къачама, ол спортзалны къатында эди. Асыры къоркъгъандан, къычырыкълап этип жилип башлайма. Тамата классда окъугъан бир къызычыкъ мени къуачкълап кесине къысыханы, жаспарыгъа кюрешгени эсимдеди. Ол къоркъма, жилама, хар не да тал боллукъду, деп кёлююю алыргъа кюреше эди. Арта ол къызыгъа не болгъанын билмейме.

болур эдим ансы, тауушланы ахырта эшитмегенме. Эсимде не къалгъанды: бир тепген да жокъ, тегерекимде адамла барысы да ёлюп. Къайры чабаргъа билмей, гузабагъа къалама. Сора аллыма бир тиширюу келе тургъанын кёреме. Ол а, манга айланп: «Бери кел, бери кел!», - деп къычырады. Ол къолундан тауды. Башха жанында да бир къызычыкъ. Ючюбюз да къайры эсе да чабабыз. Ол тиширюу мени жанымны сакълагъанды. Арта ол манга айтханыча, мени кеси къызы сунуп къутхарганды. Аны къызычыгы уа анда ёлгенди.

Къачып ашханагъа жетебиз. Анда уа уллу чыккыр суудан толуп Суусабимы ахырта къандыралмай эдим. Аманлыкъчыла ашханагъа граната атадыла. Спецназчы келечиси уа аны юсюне жатады. Ол бизни жанънызын сакълагъанды, кеси уа жигитча ёлгенди.

Бизни аякъ жолгъа чыгъаргъа эркин этдиле. Раковинагъа жетгенле андан суу алып къандырадыла суусалларын. Бирле уа, онг болса, жеринден тебалмагъанлагъа да келтире эдиле сууну: майкангы тешесе да, аны суу этесе. Сора жеринден къобалмагъан адам аны сыгып ичеди.

Залда бек къызы болгъаны эсимдеди. Аны да ангыларча этип жилип башлайма. Тамата къысылып олтура эдик. Кёпле къызылулукъгъа тёзалмай, кийимлерин тешедиле. Мен да тешинеме. Школгъа барыгъа бир ариу чурукъчыкъла алгъан эдиле, алагъа бюсюрегеними бююн да унуталайма. Аланы да тешеме, арта уа тапмай къысыла.

2-чи сентябрьде кече жауун жауугъанды. Биз суусалдан къырыла тургъанда тышында алай бир суу зыраф болгъанына тёзалмай эдик. Мен тышына барама деп жилияма. Жаууну тюбюнде 5 минут туруп, суучукъ ичил арта къайтырыкъма, деп кюреше эдим...

Ол кече тюшюмде эгечими кёрюп: «Айда, Аида!», - деп къычырыкъ этеме. Къатында ким эсе да мени тынчайтханын сеземе.

Ючюнчю кюн аякъ жолгъа барыргъа къыймай тохтайдыла. Бир тамычы суу да жокъ! Тышында уа не зат эсе да башланганы белгилли болады. Бизни класс башчыбыз бек жигит тиширюу эди. Ол атышыуу башланса, аркамы артына бугъарсыз, сизни барыгъызы да сакъларыкъма, деген эди. Чачдырыула къалай башлангандыла эсимде туйюлдо. Мен сангырау болгъан

«Бизге адамла бек болушхандыла. Манга жиберген суратланы, открыткаланы бююн да юйде асырап турама. Бесланны сабийлери тенглеринден башхадыла. Биз ёлюню кёзлерине къарагъаныбыз ючюн болур. Къыйынлыкъ бизге жашаууну, адамланы сюерге, ол адамгъа берилген уллу саугъа болгъанын, аны бир бош затлагъа, къауызлагъа, гурушхалагъа къораттыргъа жарамгъанын ангылатханды».

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.